

OBSAH:

Citát ze »Zrození básníka« od F. V. Krejčího . . .	7
Citát z »Chrámů práce« od Jindřicha Fleischnera . . .	7
Úvodem	9
Československá poesie sociální	13

Sociální prvky v poesii staročeské.

Ze satir o řemeslnících: »O konšelých nevěrných« . . .	45
Z »Desatera kázanie božie«	48
Pravda	50
Z »Podkoniho a žáka«	55
Smil Flaška z Pardubic a na Rychmburce:	
Z »Rady otce synovi«	57
Služebník	58
Píseň veselé chudiny	59
Píseň veselé chudiny. (Jiná verse)	61
Píseň svatého Martina	64
Z makaronské poesie: Píseň žákův z Litoměřic . . .	66
Staročeské písně havířské:	
Hopská písnička	67
Modlitba havířů	68
Mikuláš Dačický z Heslova:	
Z »Prostpravdy«:	
Grave est iudicium contra potentes	70
A viro paupere sicut a divite causam pro-	
spice, non personam!	70

Českoslovenští básníci.

I.

Antonín Jaroslav Puchmajer:	
Pavouk a moucha	75
Jan Kollár:	
Z »Nápisů«: Prorocství	77
Zvelebování národů	77
Zmatek řeči	77
Ze »Slávy dcery«: »Letem, jakým na rejdišti	
Britan«	78

František Ladislav Čelakovský:	
Výslechy	79
Celoroční výživa	81
Pocestný	82
Český sedlák	83
Odbytí	84
Veselá jízda	85
Jan Pravoslav Koubek:	
Běh času	87
Karel Hynek Mácha:	
Z »Máje« (Intermezzo II.)	90
Matouš Fr. Klácel:	
Láska bratrská	92
Dekret	93
Václav Bolemír Nebeský:	
Z cyklu »Z básní« (»Znáte žebračku, tu starou«)	94
Boleslav Jablonský:	
Z »Moudrosti otcovské« (»Synu milý, jestli člověk...«)	96
Jan Erazim Vocel:	
Mandát královský	97
Karel Havlíček Borovský:	
Král Lávra	99
Ach, není tu, není	107
Mně se všechno zdá	108
Kytice	108
Ze »Křtu sv. Vladimíra«:	
Zpěv druhý: Hospodářství	109
„ třetí: Vojenský soud	114
„ pátý: Bezbožnost v Rusích	117
Z »Epigramů 1845«:	
Demokratický	121
Ruská konstitucí	121
Jus regale	122
Z ostatních epigramů:	
Aristokratický	122
Modlitba bureaucratů	122
Zle, matičko, zle	122
Bajka politická	123
František Turinský:	
Vás rotou	124

Karol Kuzmány:	
Sláva šľachetným («Kto za pravdu horí...») .	125
Edvard Grégr:	
Kníže a vozka	126
Josef František Smetana:	
Teleologie	127
J. V. Frič:	
Svoboda	130
Karel Jaromír Erben:	
Z »První májové noci«. Sbor konečný	132
Demokratovi	132
Josef Barák:	
Za noci bouřné byl jsem narozen	133
František Chládek:	
Co je to asi	134
Polní růže	134
Zástava	135
Jest tomu tak?	135
Rudolf Mayer:	
V poledne	137
Jednotlivé verše: »Po všechen čas je v lidu víra živá...«	140
»Bratrství a Svoboda! Ty heslo dvojí«	141
Ján Botto:	
Zo »Smrti Jánošíkovej«	142
Karel Sabina:	
Ze zlomků básně »Černá růže«	143
Nepadá s nebe neštěstí	144
Vítězslav Hálek:	
Dražba	146
Rekruti	147
Václav Šnajdr:	
Žebrák	149
Dudák	150
Václav Šolc:	
Bajazzo	152
Dítě z ulice	153
Má struna	154
Píseň »O ruce mozolné«	155
Naše chaloupky	157

Emanuel Miřiovský:	
Otevřte brány!	160
Oj, buďme lidmi!	163
V. J. Pokorný-Pikulík:	
Píseň o volnosti	166
Roste svobodička	166
František Šimeček:	
Z lidu	168
Chudácká	169
Posvátný klid	170
Jaroslav Martinec:	
Píseň chudiny	172
Chátra	172
Žertvy	174
Odplata	175
Ladislav Quis:	
Svoboda	176
Kvítí svobody	177
Otokům	178
Miroslav Krajník:	
Za noci	180
Z cyklu »Dědoušek«	181
Na silnici	181
Na barikádách	184
Adolf Heyduk:	
Milosrdní páni	186
Jedou páni pustou, polem...	187
Proč mi pláčeš, proč mi stenáš...	188
Na lapačky přišli páni...	189
Komunisté Čufut-Kalští	190
Žně	191
Při žni	192
Antal Stašek:	
Na Krkonoších	194
V. Pauliny Tóth:	
»Vítaj nám svoboda...«	197
Josef Jiří Kolár:	
Chudý básník	198
Válka	198
Svetozár Hurban Vajanský:	
Pisár	200
Na roboty	202

Antonín Koukl:	
Opovázlivost	204
Duch a mozoly	205
Mozoly a klenoty	206
Návrat z práce	206
Nejstarší aristokracie	207
Rudolf Pokorný:	
Dělníci páně	208
Otrokům	209
V čele chudiny	210
Kovkop	211
Hrobník	212
Jan Neruda:	
Ze »Hřbitovního kvítí«:	
»Bleskosvodům společenských bouří...«	214
»Mnozí chválili, že zpívám o chudobě...«	214
»Z šedých mračen dešť se hustý lije...«	215
»Pláče hošík otrhaný«	215
Dobrovolník	216
Slaměný vínek	218
Skočme, hochu!	219
Před fortnou milosrdných	220
Při balletu	221
Poslední ballada z roku dva tisíce a ještě několik	222
Legenda o chudobě	223
Z cyklu »Otci«: »Když dobudu si jména věčného«	225
Vším jsem byl rád	225
Z »Českých veršů«	228
Z »Písni kosmických«:	
»Jak lvové bijem o mříže...«	229
»Ty věčné hlasy proroků...«	229
Romance o jaře 1848	230
Romance italská	232
Ballada stará, stará	232
Ukolébavka vánoční	233